

Diversi Tractatvs

Coloniae Agrippinae, 1629

Dispytatio XIII. Contra Hæreticos in defensionem exorcismorum, & omnium mediorum, quibus Ecclesia vtitur ad dæmones pellendos.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61359](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61359)

Geor.
Pres.

dictas dæmones fugare. Oleo benedicto Theodorus Archimãdrita (vt scribit in eius vita Presbyter Geor. gius) expulit dæmonem, qui vehementem cruciatum & tremorem membris obsessi nauæ afferebat. Aqua benedicta sanctus Germanus sedauit tumescentes, & inualescentes maris fluctus, quos dæmon viri sancti in Anglia aduentum impedire volens excitauerat: ita Beda in Historia Anglorum lib. 1. cap. 17. Beatus Marcellus, Episcopus Apamæ vt refert Theod. lib. 1. c. 22. cum diabolus conaretur impedire, ne totis Apameni famosum delubrum cõburetetur, sanctus Episcopus asperzione aquæ benedictæ dæmonem fugauit. De alijs rebus consecratis, ac clamatio populi Christiani eas ad fugandos dæmones magni momenti esse testatur.

Beda.

Theodor.

Et hæc de numero mediõrum quibus dæmones abiguntur: nam si quæ sunt alia ad iam relata reducuntur: v. g. manuum impositio super energumenos, qua Beatus Germanus Pantiensis Episcopus plurimos dæmoniacos liberauit: vt ait Fortunatus Pictaõrum Episcopus in eius vita, cap. 30. ad vsum reliquiarum reducitur. Idem dicendum de digitorum immissione in os obsessõrum qua curauit quendam dæmoniacam sanctus Clarus Abbas Vienensis: ita Surius in eius vita tom. 1. Idem etiam dico de crucifixi imagine. Missæ autem sacrificium ad rerum sacratõrum vsum reduco.

Surius.

DISPUTATIO XIII.

Contra Hereticos in defensionem exorcismõrum, & omnium mediõrum, quibus Ecclesia vtitur ad dæmones pellendos.

Hæretici sectarij imitantes Waldenses, ac Wiclephistas, vt in omnibus Orthodoxos sugillent, nilque quod Ecclesia Romana approbat intemeratam custodiant: exorcismos extensiores, quibus Ecclesia modo vtitur, & omnia præfata media, quæ diximus ad pellendos dæmones conducere, partim irrident, partim impugnant: qua propter operæpretium iudicauit, eorum impugnationes afferre, & si quæ aliæ se offerunt: vt illis eneruatis, vsus præfatorum mediõrum à calumnia vindicetur Hæreticorum.

Primo contra vsum prædictõrum mediõrum obijciunt, non colligi ex sacra Scriptura ea deferuere ad dæmones profligandos, quinimo quædam ipsõrum esse merum inuentũ hominum, vt sacrarum rerum vsus: quarum sacrationem superstitionis appellat, cedentem in Omnipotentis iniuriam. Confirmatur: quia isti verbosi, ac prolixi exorcismi, quibus Ecclesia Romana vtitur, longe diuersi sunt ab his, quos in vfu habuit primitiua Ecclesia Apostolorum. Hi simplices adiurationes per nominis Iesu inuocationem: illi, proluxa cæremoniæ, multis superstitionibus referti,

L 2 plus

vsus sacratum vestium, aquæ benedictæ aspersio, ieiunia multiplicata, litaniæ infructuosæ ad Sanctos, qui in cælis sunt, & similia plena superstitioso cultu, parum aut nihil conducente ad dæmonum expulsionem.

Secundo. Hæretici fatentur dæmones ad præsentiam istorum mediolorum fugam capere. Fugiant conspectis Sanctorum reliquijs: ita Hæretici Magdeburgenses *centuria quarta, capis. 13.* Fugiant ad conspectum Crucis: ita fatetur Brentius Hæreticus, teste Alano, *lib. 4. Dialog. cap. 3.* idem dicerent, vt existimo, de vsu rerum sacratarum. Hoc etiam fatemur Catholici: sed superaddunt impij Hæretici dæmones nequaquam inuitos pelli, sed fugam simulare, vt sic homines credant, in his rebus esse aliquid numinis, vel ad superstitiosum cultum (qualis est istorum vsus) inducantur.

Tertio. Sine aliqua vi præfatis medijs impressa nequeunt dæmones abigi: hanc autem in eis constitutere ridiculum est: nam vel spiritualis vis est, aut corporalis: hæc nil valet aduersus spiritus, neque in eos quidquam operari potest; illa vero residere in corpore nequit: ergo.

Non est animus extrahendi disputationes à proprijs sedibus: & id eò à multis, quæ in præfatis argumentis tanguntur super sedemus. Orationes ad Sanctos, qui in cælis sunt, licite fundi, contra Hæreti-

cos modo non disputamus, de quibus alias late ad *q. 83. articul. 4.* vsus reliquiarum, & Crucis esse valde Deo gratum (rumpantur scilicet,) asserimus cum Catholicis interpretibus Diui Thom. *3. parte, quest. 25.* cæremonias exorcismorum minutarum defendere, cum rationes Hæreticorum friuolæ sint, non vacat. si quis hæc cupiat, legat Petrum Thireum ex Societate Iesu *de locis insectis 3. parte per multa capita.*

Modo nos aduersus Hæreticos asserimus præfata media esse efficacia ad dæmones fugandos, & eorum vsus non superstitiosum, vt Hæretici calumniantur, sed sanctum, religiosum, ac pium. *Probat.* Id quod Catholica Ecclesia obseruat ab Apostolorum, vel suorum coætanorum tempore licitum & sanctum censeretur, & est: sed præfatorum mediolorum vsus ad profligandos dæmones fuit in pretio habitus à tota Patrum antiquitate, & perseverat vsque ad nostra tempora: ergo licitus, & religiosus est omni carens superstitione. Maior Regula celebris est Beati Augustini *libro quarto contra Donatistas capite 24.* vbi id censet Apostolicam habere traditionem, & institutionem; quod in vniuersa Ecclesia, & omnibus retro temporibus seruatum est. Quâuis ipsum etiam tale sit, vt ab Ecclesia potuerit institui. Et Iren. *lib. 3. cap. 3.* ac Tertull. *lib. de præsc. docent Tertull.* ex Apostolica descendere traditione, quod pro tali habetur in his Ecclesijs

Alanus.

D. Thom.

Pet. Thi.

Assertio.

August.

clesijs, vbi est integra, & continuata successio ab Apostolis. *Minor huius syllogismi prob.* discurredo per singula. De vſu & virtute exorcismi: id est ad iurationis, res constans est legenti Euangelia, & Actus Apostolorum: vbi constat imperio per inuocationem nominis Iesu (hoc est exorcismus) dæmonia fugata ab Apostolis, imò & à Iudæis, de quo nos latè in disputatione immediate præcedenti. Et Tertulianus libro de præscript. c. 40. in mulierculas quasdam, quæ officium exorcistarum vsurpare præsumebant, his verbis inuehitur: Ipsa mulieres Hæretica, quàm procaces, quæ audeant docere, exorcistas agere, &c. Diuus Cyprianus, ad Demetrianum Procontulem; adiurantur (inquit) dæmones à nobis, & torquentur spiritualibus flagris, & verborum tormentis de obsessorum corporibus egiuntur. Et idem de idolorum vanitate. *Adiurati* (inquit) per Deum verum à nobis statim cedunt, & fatentur. & de obsessis corporibus exire coguntur: videas illos nostra voce & operatione maiestatis occulta, flagris cedi, & igne torreri, incremento pœne propugnantis extendi, eiulari, gemere, deprecari, vnde veniunt, & quando discedunt, confiteri. Hæc Cyprianus ferè coætaneus Apostolorum. Et similiter Hieronymus, Augustinus, & alij vsque ad nostra tempora, Dicunt fortasse, exorcismum breuem vsitatum tempore Apostolorum licitum esse, & hæc operari: non verò eum ampliotem, qui modò in vſu est. *Contra:* nam qui modò in vſu est essentialiter consistit in imperio erga dæmones, per obtesta-

tionem alicuius rei sacrae: sicut & is brevis, qui erat in vſu Apostolorum tempore: cætera quæ adduntur, putà vſus reliquiarum, Crucis, rerum sacrarum, &c. pia sunt, vt statim ostendemus.

De vſu verò reliquiarum ad profligandos dæmones antiquus Hieronymus lib. contra Vigilantium inquit: Tu (dæmonem alloquitur, qui per os vigilantij reliquias Sanctorum vilissimum puluerem appellauerat) *sapè vilissimo hoc tortus ex puluere.* Chrylostomus Homil. 66. ad populum Antiochenum: Reliquia Sanctorum (inquit) dæmones sistunt, & torquent, & vinclos ab illis soluunt seuissimis vinculis: & libro contra Gentiles de vita sancti Babilæ: Ea (inquit) est Sanctorum potestas, vt illorum superstitum, dæmones ne vmbrae quidem, aut vestes, vita autem defunctorum, & loculos quoque reformident: & sermone in adorationem catenarum sancti Petri: *Has catenas* (inquit) potentiarum, quæ ab ipso defecerunt, Princeps exhorruit, & nunc etiam exhorret, & multo cum timore illas subterfugiens comprimitur. *Has aerea spirituum multitudo metuens, ac tremens, iaculisque inde emissis percussa, longius perfugatur.* &c. Ac denique exempla multa nobis annales omnium ætatum, ac temporum subministrant. Videnda sunt, quæ diximus dubitatione præcedenti.

De vſu Crucis aduersus dæmones Lactantius libr. 4. cap. 27. Sicut ipse Christus cum inter homines ageret, vniuersos dæmones verbo fugabat, hominumque mentes emuliebat, & malis incurſibus fersa-

Cyprian.

Hieron.
August.

3
Hieron.

Chrysof.

4
Lactan.

tas in sensus pristinos reponerat. Ita nunc sectatores eius eosdem spiritus inquinatos de hominibus & nomine magistri sui, & signo passionis excludunt. Hæc Lactantius. Diuus Basilius, libro de Spiritu sancto, Crucem vocat saluberrimum remedium ad pellendos dæmones. Sanctus Ephren. de penitentia capit. 3. insuperabilem Christianorum armaturam. Origenes homil. 5. in sextum caput Exodi: *Timor & tremor* (inquit) *cadunt super dæmones, cum signum in vobis viderint Crucis fideliter fixum.* Et Homil. 8. ad diuersos, sic habet: *in mortali labarum* (Crucem) *portemus in frontibus nostris, cum dæmones hoc viderint contremiscunt, qui aurata capitolia non timent.* August. ad Cathecumenos docet, idcirco eas Cruce signari, vt dæmonibus sint terrori. Sanctus Antonius, teste Athan. Athanasio in eius vita, contra omnes terrores solo Crucis signo iubeat securos esse monachos. Cyrillus Hierosolymitanus, Cathechesi 9. *non pudeat* (inquit) *vos Christum crucifixum confiteri, sed in fronte confidenter signum Crucis digitis imprimatur, & in alijs omnibus Crux fiat, in panibus, comedendis, in poculis bibendis, & in ingressu, & in egressu, ante somnum recumbendo, & surgendo.* Continuatam verò seriem religiosi vsus Crucis ad fuganda dæmonia monstrant exempla à nobis allata de hac re in præcedenti disputatione: & innumera alia, quæ possent adduci, non solum de fuga dæmonum per Crucis virtutem, verum & de multis a-

lijs mirabilibus eiusdem virtute patris.

Ex dictis planè confutantur Hæretici dicentes vsum Crucis ad profliganda dæmonia esse superstitiosum. Bone Deus, si vniuersa Patrum antiquitas Crucis virtutem venerata est, & ad profligandos dæmones in pretio habuit: qua fronte isti nebulones, quove fundamento superstitiosum dicunt, quod à sanctissimis viris vsitatum totis retro temporibus fuit?

De rebus verò sacratis, seu benedictis, quæ per se non ordinantur ex sua sacratione, aut benedictione ad dæmonia fuganda, modo nil dico: licet & ipsi eas, & earum vsum reprehendant: quia multi viri docti Catholici nostræ ætatis eas tuentur contra istorum insaniam: solum dicam de vsu earum sacrarum, quæ ex vi suæ institutionis, aut sacrationis ad dæmones pellendos institutæ sunt. Fatemur, ab Ecclesia hæc res esse sacratas, & ad præfatum vsum institutas, & orasse, ac orare, vt prædictum sortiantur effectum. Nunquid non potest expulsio dæmonum oratione impetrari, sicut alij mirabiliores effectus? Nunquid creaturas benedicere nouum, aut superstitiosum? Olenum ab Apostolis benedicebatur ad vngendos infirmos. Diuus Basilius libro de Spiritu sancto docet esse Apostolicam traditionem, quod aquam benedicimus. Sed antiquitatem probat maximè oratio, quæ inter consti-

tutio.

Basilius.

tutiones à Clemente scriptas reperitur: vbi sic dicitur: *Domine Sabaoth, Deus virtutum, creator aquarum, & dator olei, misericors, & benigne. qui dedisti aquam ad potum, & mundicem; oleum ad exhilarandum faciem in exultatione letitiæ: ipse quoque nunc sanctifica aquam, & hoc oleum, in nomine eorum, qui attulerunt, & da virtutem sanitatis effetricem, agritudinum expultricem, dæmonum fugatricem, omnibus insidijs aduersariam. Per Christum, qui est spes nostra, &c.* Demum aquæ benedictæ meminerunt Epiphanius Hæretic. 30. Theodoretus libro 5. capit. 21. Augustinus homilia 27. ex 50. & sermone 19. de Sanctis, & lib. 6. in Iulianum, cap. 8.

Epiph.
Theodor.
August.

Neque desunt pro hoc vsu innumera exempla, quæ partim retulimus disputatione præcedenti. Et hæc satis dicta sint ad impugnandum Hæreticos, qui censent vsum mediourum, qui numerauimus esse supersticiosum.

Sed accingamur necesse est ad eodem Hæreticos impugnandos, asserentes dæmones his applicitis medijs nequaquam inuitos fugari: sed volentes discedunt, inuitos se exterminari simulant, vt sic homines ad vsum supersticiosum earum rerum inducât, non sine magna Dei iniuria. O nequitiam! O calumniam! quæ à nobis retundeda est. *Primo* sancti Patres, quos citauimus, & alij post eos aiunt his rebus, verbi gratia, reliquijs Sanctorum, Crucis signo dæmones torqueri, compelli, inuitos

fugere: & isti nouatores asseuerant dæmones fugam simulare, ac volentes, imò lætos discedere, vt homines ad vsum supersticiosum inducant. Quibus maior fides adhibenda est? Istis qui nouissimis temporibus peruersa dogmata inuexerunt: an vniuersæ sanctorum Patrum antiquitati, & sequentium Orthodoxorum vniuersitati, qui dæmones his rebus inuitos fugari, & torqueri asseuerant? Vnde agnouerunt Hæretici dæmones fugam simulare? an quia illis Deus reuelauit, & per tot secula sanctis viris sibi dilectis occultauit? an quia ipsi dæmones suaserunt? Ita reor, vt sibi familiaribus. Sed mendax est, & pater mendacij, & hac via inter alias vult, vt ab Ecclesia Catholica discedant.

Sed propius ad rem accedentes, audiamus Chrysostomum contra Gentiles de vita sancti Babilæ doctorem, oraculum Apollinis siluisse ob viciniam sepulchri sancti Babilæ, & vt loquelam reciperet iussisse Iulianum apostatam, arcam Martyris remoueri. Dicunt centuriatores diabolus de industria simulasse se impediri à Martyre; vt in vsum ac venerationem reliquiarum supersticiosam induceret. Sed isti cæci attendant, quâ futilis sit eorum responsio: nam vix arca Martyris amota est, quando ignis de cælo descendens idolum, vnde diabolus oracula reddebat totum consumpsit. Vide Bellarminum *tomo primo contr. vltima, lib. 2. cap. 2.*

Chrysost.

Bellarmin.

Nas

7
Nazian.

Narrat item Nazianzenus, in oratione contra Iulianum apostatam semel euocasse dæmones, ut ei assisterent: at ipse vel metu percussus, vel pro consuetudine Christianorum, ipse apostata à Christianismo, se Cruce signat, & statim eo signo dæmones, quos euocauerat, fugat. Dicit utique nouatores isti, dæmones nequaquam fuisse fugatos virtute Crucis, sed fugam simulasse: ad quid rogor ad inuitandum perditum apostatam, ut honoraret Crucem, quem à Crucis honore iam auocauerat? nonne latius esset ipsis, inuitare ad blasphemiam Crucis, ad quam ipse animatus erat? Volueruntne persuadere, ut Christianus fieret, quem ad abnegandam fidem Christi spe maximi lucri induxerant? Quid ineptius potuit excogitari, aut dici? Profecto si vnquam dæmones simulauerunt fugam ad conspectum Crucis, cum se signo Crucis signauit apostata, fugam simulare non debuerunt; sicut neque ad effigiatam Crucem à Iosepho ludæo: (de quo supra retulimus Crucis signo pellere dæmones ab oblectis,) siquidem hac re motus, Christianus effectus est. Quis autem dicat fugam simulasse dæmones, ut Iosephus abnegato Iudaismo Christianus fieret? Ferè eadem argumenta fieri possunt de eiectione dæmonum per nomen Iesu, ipsis formidabile; per aquam benedictam, & alias huiusmodi sacratas res.

Demum, si veterum Historias euoluamus, inueniemus magna, &

multa prodigia patrata esse reliquiarum, & Crucis usu, & aliorum: quæ isti nouatores nolunt admittere ad fugam dæmonum efficiendam.

Mittamus cætera, ne nimis prolixi simus, & sermonem instituamus de Cruce signo, cuius virtute plura facta esse prodigia legimus, sanatos morbos, restitutam sanitatem, dracones ingètes peremptos: ita Theodoretus in vita Iuliani, & Marciani Martyrum. Cecis lumen restitutum: ita Victor Vicensis, de persecutione Vandalica. Haustum sine detrimèto salutis venenum, ut scribit Diuus Gregorius. Fractos, & repulso maris fluctus; scribit enim Hieronymus in vita Hilariionis, post mortem Iuliani Imperatoris mare sic intumuisse, & terminos egressum solitos, ut quasi nouum diluuium minaretur: stupefacti accollæ sanctum Hilariionem accersunt, atque in litore constitutum rogant, ut precibus suis mare, iramque Dei auertat, & Hilariionibus in arena Crucibus factis, manus contra fluctus eleuat, & ecce subito in modum muri eriguntur, & quasi vim sibi fieri sentientes, paulatim recedunt. Alia innumera possent adduci non solum de virtute Crucis, verum etiam de reliquis rebus sacratis, & alijs medijs quæ approbauimus ad inducendam dæmonibus fugam. Quibus ita constitutis, & suppositis, sic formo argumentum. Prefata media habuerunt vim ad multa portenta, & prodigia citra dæmonum fugam, & aliqua, quæ non potuerunt à dæ-

Theodoret.
Vid. Vit.Greg.
Hier. 8.

à dæmonibus fieri, vt mortuorum suscitatio, oculorum restitutio, & similia: quæ ergo ratio patitur, vt eam virtutem denegemus ad fugandos malignos spiritus? Nulla certè, sed sola malignitas Hæreticorum, qui omnia pertinentia ad ritus Ecclesiæ Romanæ conantur euertere, sibi inceptè persuadet.

9 Ad argumenta facta pro Hæreticis responderetur. *Ad primum*: non omnia, quæ Ecclesia licitè & sanctè obseruat, habentur in sacra Scriptura, non omnia à Christo instituta: sed quædam ex traditione Apostolica habentur, & ex Ecclesiæ institutione. Hoc non admittunt Hæretici: sed Orthodoxi admittunt, vt colligere licet ex Trident. Concilio Tridentino *sessione 7. Cano. 13. de Sacramentis in genere*, & *Sessio. 21. capit. secundo*. Et ad hoc confirmandum adducit Synodus illud 1. Cor. 4. Pauli primæ ad Corinthios quarto: & 11. Sic nos existimet homo, vt ministros Christi, & dispensatores mysteriorum Dei: & illud primæ ad Corinthios: 1. *et: ra autem cum vobis disponam*. Sed de hoc aliàs: videndi sunt Orthodoxi scriptores nostri sæculi, qui egregiè adlaborarunt contra Hæreticos.

Ad confirmat. respond. nostros exorcismos eiusdem rationis esse cum illis, quibus Apostoli sunt vsi: fa-
teor, sunt ampliores, & pluribus constant: quorum singula valdè profunt ad eiectionem dæmonum: orationes, ieiunia, Crucis signa, aquæ benedictæ aspersio. Nunquid dam-

nandi sunt, quia tot remedia congerunt, quorum singula magnam ad profligandos dæmones virtutem habent? nequaquam. Tot autem congescit Ecclesia, quia non viger tam copiosa gratia ad eiciendos dæmones in ministris nostri temporis, sicut in ministris primitiæ Ecclesiæ: & idè dæmones multis imperandi sunt machinis, vt relinquunt miseros, quos vexant: ea autem, quæ adiunguntur, pertinere ad superstitiosum cultum negamus, sed potius ad pium & religiosum, de quo parim diximus: & alibi proprijs locis aduersus Hæreticos discutiant nostri Theologi.

Secundum argumentum satis superque à nobis solutum est: ita vt neque verbulum sit necesse superaddere. In tertio argumento postulatur modus concurrenti præfatorum mediæ ad dæmonum pulsionem: de quo disputatione immediatè sequenti.

DISPUTATIO XIV.

De modo casualitatis dictorum mediæ.

Obscura visa est decisio huius rei Diuo August. *libr. 2. de ciuitate Dei cap. 9.* vbi loquens generaliter de omnium miraculorum, & rerum, quæ superant naturæ vires operatione ait: *Sive enim Deus ipse per se ipsum miro modo, sive per suos ministros etiam faciat, sive etiam per martyrum spiritus, sive per homines adhuc in corpore constitutos, sive omnia ista per Angelos,*

M quibus